

PRAKSISOVERSIGT · STRAFFERETSPLEJE

Praksisoversigt over politiklageordningen – klager over og straffesager mod politipersonale

Adfærdsklager, dispositionsklager og straffesager efter retsplejelovens kapitel 93 b-d

Version 2 Opdateret 7. sep. 2026 29 afgørelser · 2008-2025

[Læs online](#)

INTRODUKTION

Politiklageordningen er det særlige tosporede system, hvorefter borgeres klager over politiets adfærd og strafbare forhold begået af politipersonale behandles uden for politiet selv. Siden 1. januar 2012 er både adfærdsklager og efterforskning af straffesager henlagt til Den Uafhængige Politiklagemyndighed (DUP), der efter [retsplejelovens § 118, stk. 3](#) "udøver sine funktioner i fuld uafhængighed", mens tiltalekompetencen bevidst er forblevet hos statsadvokaterne. Praksis viser et system, hvor kompetenceafgrænsningen mellem adfærd og disposition, overgangen fra klagespor til straffespor og kravet om en effektiv, uafhængig undersøgelse efter EMRK art. 2 og 3 er de tilbagevendende stridspunkter.

PRINCIPPER UDLEDT AF PRAKSIS

- 01** Den Uafhængige Politiklagemyndighed er efter retsplejelovens § 118, stk. 1 og 3, en selvstændig myndighed, der ledes af Politiklagerådet og en direktør og udøver sine funktioner i fuld uafhængighed af politiet, anklagemyndigheden og Justitsministeriet.
- 02** Adfærdsklagebegrebet i § 1019, stk. 1, omfatter alene adfærd udvist i tjenesten – vold og hårdhændet behandling, myndighedsmisbrug, ukorrekt fremgangsmåde og uhøflig optræden – mens materielle afgørelser og dispositioner falder uden for.
- 03** Skellet mellem adfærd og disposition er afgørende for kompetencen; DUP kan kun behandle en dispositionsklage, når der er nær sammenhæng med en adfærdsklage (§ 1019 q) eller en igangværende efterforskning (§ 1020 i), og i sidstnævnte tilfælde er det statsadvokaten, der afgør dispositionsklagen.
- 04** Notitssagsbehandling efter § 1019 k kan kun gennemføres, hvis klageren er indforstået, og hvis der indhentes en udtalelse fra indklagede som led i notitssagen, kan der ikke efterfølgende pålægges disciplinæransvar for de forhold, notitssagen omfatter.
- 05** Behandlingen af en adfærdsklage skal efter § 1019 l, stk. 1, standses, når der er grundlag for sigtelse, eller når indklagede selv forlanger sagen behandlet som straffesag – og adfærdsklagen genoptages, hvis tiltale ikke rejses eller ikke fører til fældende dom.

- 06** Disciplinærundersøgelse må efter § 1019 o, stk. 2, ikke indledes, før behandlingen af adfærdsklagesagen er afsluttet.
- 07** DUP skal efter § 1020 a, stk. 2, iværksætte efterforskning af egen drift – uden anmeldelse og uden krav om mistanke – når en person er afgået ved døden eller kommet alvorligt til skade som følge af politiets indgriben eller under ophold i politiets varetægt.
- 08** Tiltalekompetencen tilkommer efter § 1020 d, stk. 1, statsadvokaten, fordi lovgiver bevidst har fastholdt, at tiltalespørgsmålet mod politipersonale ikke må afgøres på et andet juridisk eller bevismæssigt grundlag end for andre borgere.
- 09** DUP kan efter § 1020 e, stk. 4, påklage statsadvokatens påtaleafgørelse til rigsadvokaten inden 4 uger – myndighedens eneste, men reelle korrektiv over for anklagemyndighedens tiltalevurdering.
- 10** DUP's afgørelse i en adfærdsklagesag kan efter § 1019 m ikke indbringes for anden administrativ myndighed.
- 11** Nødværgereglerne i straffelovens § 13 finder fuldt ud anvendelse på polititjenestemænd, og landsretspraksis viser, at skudafgivelse kan være dels straffri nødværge, dels straffri overskridelse begrundet i skræk eller ophidselse, dels strafbar – inden for ét og samme hændelsesforløb.
- 12** Uberettigede opslag i politiets registre straffes efter straffelovens § 155, men frifindelse følger, hvis opslaget ikke kan afvises at være sket i tjenstligt øjemed eller i anden tjenstlig begrundet anledning.
- 13** Ved utilsigtede skud og lignende fejl kræver domfældelse efter straffelovens § 157 en grov forsømmelse; almindelig forsømmelighed under ledelsesaccepterede rutiner er ikke nok.
- 14** Udrykningskørsel er efter § 1020 b, stk. 2, som udgangspunkt undtaget fra DUP's efterforskning ved hastighedsovertrædelser i mærkede køretøjer eller med synlige udrykningssignaler, medmindre der er konkret anledning.
- 15** EMRK art. 3 kræver ikke blot en efterforskning af, om der kan rejses tiltale for vold, men en undersøgelse af, om magtanvendelsen var strengt nødvendig – herunder af forberedelse, advarsel og overholdelse af nationale retsgarantier.
- 16** Ombudsmanden har gentagne gange fundet politiets dokumentation af magtanvendelse mangelfuld, men tilsidesætter kun undtagelsesvis selve det politifaglige skøn, som politiet har et vidt spillerum til at udøve.
- 17** Politiklageordningen dækker siden 1. januar 2022 også civilt personale i politiet og ansatte ved den centrale anklagemyndighed, når de varetager politimæssige opgaver eller opgaver, der relaterer sig til retshåndhævelse og strafforfølgning.

Den Uafhængige Politiklagemyndighed og Politiklagerådet – § 1 organisationen bag uafhængigheden

Politiklageordningens organisatoriske kerne er [retsplejelovens § 118](#). Efter bestemmelsens stk. 1 er Den Uafhængige Politiklagemyndighed (Politiklagemyndigheden) "en selvstændig myndighed, der ledes af Politiklagerådet og en direktør", og efter stk. 2 behandler myndigheden klager over politiet efter kapitel 93 b og efterforsker straffesager mod politipersonale efter kapitel 93 c. Stk. 3 indeholder ordningens bærende garanti:

Politiklagemyndigheden udøver sine funktioner i fuld uafhængighed.

Uafhængigheden er ikke blot en programerklæring, men udmøntet i myndighedens ledelsesstruktur. [§ 118 b](#) gør Politiklagerådet til DUP's øverste ledelse med det overordnede ansvar for virksomheden, og [§ 118 c, stk. 1](#) fastlægger rådets sammensætning: én formand, der skal være landsdommer, én advokat, én universitetslærer i retsvidenskab, én teknisk ekspert og to repræsentanter for offentligheden. Formanden beskikkes efter indstilling fra landsretterne, advokaten efter indstilling fra Advokatrådet og offentlighedsrepræsentanterne efter indstilling fra henholdsvis KL og Dansk Folkeoplysnings Samråd. Efter [§ 118 c, stk. 6](#) kan medlemmer af Folketinget, regionsråd og kommunalbestyrelser ikke være medlemmer af rådet – en udtrykkelig afskærmning af politiske mandater fra klagesagsbehandlingen.

Den daglige ledelse varetages efter [§ 118 d, stk. 1](#) af en direktør, der udnævnes og afskediges af justitsministeren, men efter indstilling fra Politiklagerådet, og som "skal følge de anvisninger og retningslinjer, som gives af rådet". Ministeren har altså formelt udnævnelseskompetencen, men uden rådets indstilling.

Arbejdsdelingen mellem råd og direktør er udmøntet i [bekendtgørelse om forretningsorden for Politiklagerådet](#), der trådte i kraft 15. august 2025. Efter bekendtgørelsens [§ 9](#) behandler og afgør rådet selv sager af principiel karakter, sager af betydelig almen interesse, sager eller sagskategorier der af særlige grunde – herunder med henblik på at fastlægge DUP's praksis – bør afgøres af rådet, samt sager direktøren vælger at forelægge. Øvrige sager afgøres af direktøren eller den, direktøren bemyndiger. Bekendtgørelsens [§ 10](#) fastslår, at alle afgørelser – uanset hvem der har truffet dem internt – skal fremstå som truffet af Den Uafhængige Politiklagemyndighed, at det skal oplyses, hvis afgørelsen er truffet efter drøftelse i rådet, og at et medlem, der ikke er enig med flertallet, kan forlange dette oplyst i afgørelsen. [§ 6](#) indeholder en habilitetsregel, hvorefter rådet selv træffer den endelige administrative afgørelse af, om et medlem kan deltage.

Ved [lov nr. 1172 af 8. juni 2021](#) blev der ved siden af DUP oprettet en søstermyndighed, Det Uafhængige Tilsyn med Bevismidler (Bevismiddeltilsynet), jf. [§ 118 a](#). Tilsynet ledes af samme Politiklageråd og direktør, fører tilsyn med politiets og anklagemyndighedens behandling af tekniske beviser og udøver ligeledes sine funktioner i fuld uafhængighed. Politiet og anklagemyndigheden skal efter [§ 118 a, stk. 3](#), udlevere de oplysninger og dokumenter, tilsynet forlanger, og orientere af egen drift ved konstaterede fejl af generel eller systematisk karakter og af retssikkerhedsmæssig betydning.

LOV

[Retsplejeloven § 118, stk. 1-3](#)[Retsplejeloven § 118a](#)[Retsplejeloven § 118b](#)[Retsplejeloven § 118c, stk. 1](#)[Retsplejeloven § 118d, stk. 1](#)

§ 2 Fra lokalnævn til uafhængig myndighed – ordningens fire reformer

Politiklageordningen har fire markante udviklingstrin, som er nødvendige at kende for at læse ældre praksis rigtigt.

1973-1981: lokalnævnene. Kapitel 93 b blev indsat i retsplejeloven i 1973, hvorved de hidtidige §§ 1019 og 1020 blev til §§ 1020 og 1020 a. Med **lov nr. 270 af 10. juni 1981** blev lokalnævnenes klagesagsbehandling omlagt. Justitsministeriets [vejledning om behandlingen af klagesager, der henhører under lokalnævnene vedrørende politiets virksomhed](#) fra 1982 er det centrale fortolkningsdokument for det ældre adfærdsklagebegreb og bruges fortsat som historisk pejlemærke.

1996: statsadvokatordningen. Ved **lov nr. 393 af 14. juni 1995** – bygget på **betænkning nr. 1278/1994 om behandlingen af klager over politipersonale** – overgik både adfærdsklager og efterforskning af straffesager til statsadvokaterne med virkning fra 1. januar 1996. Folketingets Ombudsmand beskrev i udtalelsen [Indledende behandling ved politiet og statsadvokats sagsoplysning af politiklagenævns sag](#) baggrunden således, at lovændringen "blandt andet var begrundet i et ønske om at politiet ikke længere skulle undersøge og afgøre klager over sig selv sådan som det tidligere var tilfældet".

2010/2012: Den Uafhængige Politiklagemyndighed. Ved **lov nr. 404 af 21. april 2010 (Ny politiklageordning m.v.)** blev DUP oprettet, med ikrafttræden 1. januar 2012. Loven byggede på **betænkning nr. 1507/2009 om behandling af klager over politiet**. Af lovforslagets almindelige bemærkninger, pkt. 3.1.1, fremgår udvalgets flertals begrundelse:

Udvalgets flertal finder, at det for at forøge befolkningens generelle tillid til politiklagesystemet er vigtigt, at den myndighed, der forestår undersøgelse og efterforskning af politipersonale, funktionelt og personelt løsriver sig fra politiet og anklagemyndigheden.

Flertallet henviste bl.a. til, at en brugerundersøgelse foretaget for udvalget viste, at 84 pct. af de adspurgte mente, at politiklager burde behandles af en selvstændig enhed, og til at statsadvokaturerne ikke havde efterforskere ansat, således at efterforskningen hidtil var foretaget af juridisk personale uden efterforskningsmæssig uddannelse. Et mindretal på fem medlemmer fandt derimod den daværende ordning velfungerende.

2022: den opgavebaserede udvidelse. Ved **lov nr. 1172 af 8. juni 2021** blev ordningen med virkning fra 1. januar 2022 udvidet fra en personalegruppebaseret til en opgavebaseret model. Af de specielle bemærkninger til ændringen af § 1019, stk. 1, fremgår:

Den foreslåede ændring indebærer, at Politiklagemyndigheden – ud over klager over politipersonale – også vil skulle undersøge og træffe afgørelse vedrørende adfærdsklager over andet personale i politiet og anklagemyndigheden, som varetager politimæssige opgaver eller opgaver, der relaterer sig til retshåndhævelse og strafforfølgning. Med den foreslåede ændring sigtes således til civilt personale i politiet og ansatte ved den centrale anklagemyndighed (statsadvokaterne og Rigsadvokaten).

Forarbejderne præciserer, at politimæssige opgaver bl.a. omfatter civile medarbejderes bevishåndtering, kriminalteknisk efterforskning, trafikkontrol, paskontrol, 114-betjening, hittegodsforvaltning og kriminalregisteret, mens rene støttefunktioner som regnskab, personaleadministration og kommunikation falder uden for.

2024: tværfaglige efterforskningsgrupper. Ved **lov nr. 665 af 11. juni 2024 (Bandepakke IV)** blev [§ 1019 s](#) og [§ 1020 n](#) indsat med virkning fra 1. juli 2024. Bestemmelserne udstrækker kapitel 93 b og 93 c til personale i andre myndigheder, der deltager i tværfaglige efterforskningsgrupper efter § 110 c under National Enhed for Særlig Kriminalitet. Underretning efter § 1019 o, stk. 1, sker for disse persongrupper til politidirektøren for National Enhed for Særlig Kriminalitet, rigspolitichefen og vedkommendes egen arbejdsgiver.

LOV

[Retsplejeloven § 110c](#)[Retsplejeloven § 1019, stk. 1](#)[Retsplejeloven § 1019s](#)[Retsplejeloven § 1020n](#)

§ 3 Adfærdsklagebegrebet: hvad kan der klages over?

Kompetencen i adfærdsklagesager følger af [§ 1019, stk. 1](#), hvorefter DUP undersøger og træffer afgørelse vedrørende klager over politipersonale eller andet personale i politiet og anklagemyndigheden, som varetager politimæssige opgaver eller opgaver, der relaterer sig til retshåndhævelse og strafforfølgning, "når klagen angår adfærd udvist i tjenesten (adfærdsklager)".

Det materielle indhold af adfærdsbegrebet har været stabilt siden lokalnævnsstiden. Justitsministeriets 1982-vejledning opdeler i [pkt. A.5 om adfærdsklager](#) klagerne i fire kategorier:

- klager over vold og hårdhændet behandling i forbindelse med anholdelse, under opløb og lignende
- klager over myndighedsmisbrug, f.eks. i forbindelse med anholdelse eller ransagning
- klager over anden ukorrekt fremgangsmåde under udførelsen af tjenesten
- klager over uhøflig tiltale eller anden ukorrekt personlig optræden

Vejledningen afgrænser samtidig negativt:

Uden for bestemmelsen falder klager over materielle afgørelser og politipersonalets dispositioner i forbindelse med sagsbehandlingen. Dette gælder således klager, der alene vedrører, at en anholdelse er foretaget, at der er sket ransagning, at nogen er bortvist fra en lokalitet, at en sag er utilstrækkeligt eller urigtigt oplyst, at en rapport indeholder en ukorrekt gengivelse af en afgivet forklaring, eller at behandlingen af en sag er forhalet unødvendigt.

Afgrænsningen har været prøvet af Folketingets Ombudsmand. I udtalelsen [Lokalnævns kompetenceområde](#) havde et lokalnævn afvist en klage over, at en politikommissær havde udtalt sig til dagspressen om en konkret sag, med den begrundelse at klagen alene vedrørte sagsbehandling og materielle dispositioner. Ombudsmanden fandt, at en polititjenestemandes konkrete udtalelse til pressen om en verserende sag måtte karakteriseres som "adfærd under udøvelse af tjenesten", og at hverken forarbejder eller vejledning gav grundlag for at antage, at generelt holdte udtalelser i almindelighed var undtaget fra begrebet. Ombudsmanden henstillede, at nævnet genoptog sagen.

Med 2021-udvidelsen er det ikke længere personalegruppen, men opgavetyper, der er afgørende.

[Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om sager mod offentligt ansatte, pkt. 4.1](#) formulerer skiftet direkte:

Med lovændringen vil det således efter den 1. januar 2022 være afgørende for, hvornår en klage eller anmeldelse mod personale i politiet eller anklagemyndigheden er omfattet af politiklageordningen, hvilke typer opgaver den pågældende varetager.

For anmeldelser modtaget før 1. januar 2022 gælder derimod fortsat den dagældende ordning, hvor "politipersonale" alene omfattede det politiuddannede personale i politiet og politiets jurister, jf. [meddelelsens pkt. 3.1.1](#). Det er derfor stadig nødvendigt at fastlægge anmeldelsestidspunktet i ældre sager.

Endelig gælder klageordningen kun forhold begået **i tjenesten**. Forhold begået uden for tjenesten behandles af politikredsen, men tiltalespørgsmålet skal efter [meddelelsens pkt. 3.1.1](#) forelægges for den regionale statsadvokat – dog ikke, når anmeldelsen eller sigtelsen viser sig grundløs, eller når sigtelsen angår mindre alvorlige lovovertrædelser uden krænkelse af private interesser.

LOV

Retsplejeloven § 1019, stk. 1

§ 4 Skellet mellem adfærdsklager og dispositionsklager – og DUP's accessoriske kompetence

Dispositionsklager – klager over selve den politimæssige beslutning frem for over adfærden – ligger som udgangspunkt uden for politiklageordningen. Inden for strafferetsplejen behandles de af politidirektøren i 1. instans med klageadgang til statsadvokaten, jf. [retsplejelovens § 101, stk. 2](#), hvorefter statsadvokaterne "fører tilsyn med politidirektørernes behandling af straffesager og behandler klager over afgørelser truffet af politidirektørerne vedrørende strafforfølgning", og hvor statsadvokatens afgørelse i klagesagen ikke kan påklages videre. Uden for strafferetsplejen behandles klagen af politidirektøren med klageadgang til rigspolitichefen, jf. [§ 109, stk. 1 og 2](#), hvorefter rigspolitichefens afgørelser i klagesager over politidirektørernes afgørelser ikke kan påklages til justitsministeren.

Begrundelsen for at holde dispositionsklagerne uden for ordningen er udførligt beskrevet i de almindelige bemærkninger til 2010-loven, pkt. 3.3.3:

Hertil kommer, at dispositionsklager er karakteriseret ved, at klagen ikke vedrører magtmisbrug mv. fra politiets eller en enkelt politimands side, men angår tilfælde, hvor det skøn, som er udøvet i forbindelse med en bestemt politimæssig disposition, ved en efterfølgende vurdering viser sig muligvis at burde have været udøvet anderledes.

Udvalget advarede samtidig mod, at DUP i givet fald "detaljeret skulle vurdere opbygningen af politikredsenes vagtcentraler, herunder hvilke ressourcer der skal afsættes hertil, og størrelsen og prioriteringen af det politimæssige beredskab i øvrigt".

Der er dog to lovfæstede undtagelser. Efter [§ 1019 q](#) kan DUP behandle og afgøre en dispositionsklage, "hvis der er en nær sammenhæng mellem dispositionsklagen og en adfærdsklage, som Politiklagemyndigheden behandler". Og efter [§ 1020 i, stk. 2](#) kan DUP behandle en dispositionsklage, når der er nær sammenhæng med en igangværende efterforskning i myndigheden – men her træffer **statsadvokaten** afgørelsen, jf. [stk. 3](#). Forarbejderne begrunder denne kompetencefordeling med, at DUP ikke bør vurdere dispositionens hensigtsmæssighed, når sagen i øvrigt forelægges statsadvokaten med henblik på tiltalespørgsmålet.

Forarbejderne nævner to skoleeksempler på nær sammenhæng: beslutningen om at indsætte politihunde (hvis klagen går på, at hundene blev brugt chikanøst eller som led i magtmisbrug) og et detentionsdødsfald, hvor efterforskningen naturligt omfatter vurderinger både af selve detentionsanbringelsen og af gennemførelsen. Rent ledelsesmæssige dispositioner om ressourceanvendelse og operationelle eller polititaktiske overvejelser skal derimod fortsat holdes uden for.

1982-vejledningen indeholder en beslægtet praktisk anvisning i [pkt. B.3 om adskillelse af materielle klager](#): vedrører en klage både adfærd og en materiel afgørelse, må den materielle del udskilles og behandles af den kompetente myndighed, og klageren skal vejledes om fremgangsmåden, hvis han vil klage over adfærden.

Afgrænsningsproblemet genkendes i beslægtet forvaltningspraksis. Miljø- og Fødevareklagenævnet har således i **26/00547** fastslået, at en beslutning om politianmeldelse ikke er en afgørelse i forvaltningsretlig forstand, men "udelukkende en procesledende disposition, der igangsætter strafferetlig efterforskning", og i **25/02634** afvist en klage både over en politianmeldelse og over den tilsynsførendes adfærd under et kontrolbesøg, fordi ingen af delene var afgørelser.

LOV

Retsplejeloven § 101, stk. 2

Retsplejeloven § 109, stk. 1, 2

Retsplejeloven § 1019q

Retsplejeloven § 1020i, stk. 2-3

Sagsgangen i adfærdsklagesager: indgivelse, notitssag, undersøgelse og afgørelse

§ 5

Indgivelse og frist. Klage indgives efter [§ 1019 a, stk. 1](#) til DUP; indgives den til politiet eller anklagemyndigheden, skal den straks videresendes, medmindre den er egnet til notitssagsbehandling. Klage over myndighedsmisbrug under behandlingen af en straffesag kan efter stk. 2 tillige fremsættes mundtligt til retsbogen under straffesagens behandling. Efter [stk. 3](#) skal klage indgives senest 6 måneder efter det påklagede forhold, men DUP kan i særlige tilfælde se bort fra fristen.

Notitssagsbehandling. [§ 1019 k](#) viderefører den gamle praksis for småklager i lovfæstet form: en adfærdsklagesag kan slutes ved en samtale mellem en leder i politiet eller anklagemyndigheden og klageren, men "notitssagsbehandling kan kun gennemføres, hvis klageren er indforstået hermed", og samtalen skal gennemføres hurtigst muligt efter klagens modtagelse. Lederen skal udarbejde en notits, hvoraf det skal fremgå, at klageren er vejledt om betydningen af notitssagsbehandling, og at sagen kan forlanges afgjort af DUP. En central retssikkerhedsgaranti for den indklagede findes i [§ 1019 k, stk. 3](#): indhentes der som led i notitssagsbehandlingen en udtalelse fra indklagede, kan der ikke efterfølgende pålægges den pågældende disciplinæransvar for de forhold, notitssagen omfatter.

Undersøgelsen. [§ 1019 c, stk. 1](#) pålægger DUP at undersøge sagen og sørge for, at alt relevant materiale tilvejebringes; politiet og anklagemyndigheden skal stille materiale og oplysninger til rådighed. Ved [lov nr. 1172 af 8. juni 2021](#) blev der i stk. 2-4 tilføjet en pligt for juridiske personer og enkeltmandsvirksomheder til efter anmodning at stille tv-overvågningsmateriale til rådighed – med et selvinkrimineringsforbehold i stk. 3 og bødestraf i stk. 4. Efter [§ 1019, stk. 2](#) yder rigspolitichefen efter anmodning bistand til undersøgelsen, og efter [stk. 3](#) kan politiet på egen hånd foretage uopsættelige undersøgelsesskridt med efterfølgende underretning af DUP. Ombudsmanden har i [Indledende behandling ved politiet og statsadvokats sagsoplysning af politiklagenævns sag](#) understreget, at denne adgang "har et snævert anvendelsesområde og tilsigter at undgå bevistab".

Partsrettigheder. Efter [§ 1019 e](#) skal indklagede have udleveret en kopi af klagen eller en fremstilling af sagens omstændigheder og have adgang til at udtale sig, og efter [§ 1019 f](#) har indklagede ret til at møde med en bisidder, hvis udgifter DUP kan bestemme skal betales af statskassen. På klagersiden kan retten beskikke en advokat. Landsretspraksis viser, at beskikkelse ikke er en formalitet: i [SS-67/2009-OLR](#) havde Københavns Byret afvist at beskikke advokat for en klager, der havde klaget over at være blevet lagt på jorden, lagt i håndjern og truet med peberspray under anvendelse af overdreven og "unødvendig rå og brutal magt". Østre Landsret tilsidesatte afgørelsen og udtalte:

På den baggrund findes betingelserne for at imødekomme kærendes anmodning om at få besikket en advokat opfyldt, jf. retsplejelovens § 1019 e, stk. 2.

Sagsbehandlingstid. § 1019 n kræver, at afgørelsen træffes inden rimelig tid, og hvis afgørelsen ikke er truffet inden 6 måneder efter modtagelsen af klagen, skal DUP skriftligt underrette både klager og indklagede om, hvorpå sagen beror, og hvornår afgørelse kan forventes – med fornyet underretning hver 6. måned. Under den tidligere statsadvokatordning behandlede Ombudsmanden spørgsmålet om berostillelse i [Politiklagenævns sag i bero. Begrundelse](#) og fandt, at hensynet til parterne "tilsiger at statsadvokaten er særligt opmærksom på at den sag hvis udfald afventes, ikke trækker unødigt ud til skade for den udsatte sag", og at statsadvokaten løbende må genoverveje beslutningen om berostillelse, hvis straffesagen trækker væsentligt ud.

Afgørelsen. § 1019 m er kort og kategorisk: "Politiklagemyndigheden træffer afgørelse i klagesagen. Afgørelsen kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed." Dette er et brud med den tidligere ordning, hvor statsadvokatens afgørelse i en adfærdsklagesag kunne påklages til Rigsadvokaten, og er den direkte konsekvens af, at klagesagsafgørelsen nu ligger hos en myndighed, der pr. definition er uafhængig.

Endelig kan justitsministeren efter § 1019 p bestemme, at en undersøgelse ikke skal foretages efter kapitel 93 b, hvis hensynet til statens sikkerhed eller forholdet til fremmede magter kræver det – en tilsvarende bestemmelse findes for straffesporet i § 1020 k.

LOV

[Retsplejeloven § 1019a, stk. 1-3](#)
[Retsplejeloven § 1019c, stk. 1-4](#)
[Retsplejeloven § 1019e](#)
[Retsplejeloven § 1019f](#)
[Retsplejeloven § 1019k, stk. 1, 3](#)
[Retsplejeloven § 1019m](#)
[Retsplejeloven § 1019n, stk. 1, 2](#)

PRAKSIS **Landsretten** · Advokatbeskikkelse i klagesag over politiets magtanvendelse

16.01.2009

§ 6 Overgangen fra klagespor til straffespor og spærringen af disciplinærsagen

Politiklageordningen er tosporet, men sporene kan ikke løbe samtidig. § 1019 l, stk. 1 fastslår, at behandlingen af en adfærdsklagesag slutes, hvis

1. der er grundlag for at rejse sigtelse mod indklagede,
2. indklagede er mistænkt for et strafbart forhold og forlanger sagen behandlet som straffesag, eller
3. det bestemmes, at sagen skal undersøges efter reglerne om undersøgelses- og granskningskommissioner.

I de to første tilfælde behandles straffesagen efter kapitel 93 c, og efter [stk. 2](#) genoptages adfærdsklagesagen, "hvis tiltale ikke rejses eller gennemføres til fældende dom". Klagen forsvinder altså ikke, fordi straffesporet vælges – den vender tilbage, hvis strafsagen ikke fører til domfældelse. Bemærk særligt nr. 2: den indklagede kan selv fremtvinge straffesagsbehandling og dermed det højere beviskrav og de straffeprocessuelle garantier.

Afgrænsningen mellem klage og anmeldelse har været beskrevet siden lokalnævnsstiden. 1982-vejledningens [pkt.A.6](#) fastslår, at det ikke kan tillægges afgørende betydning, om henvendelsen i formen fremtræder som klage eller anmeldelse, og at sagen ikke må behandles sideløbende som klagesag og straffesag. Vejledningen sonderer:

Vedrører henvendelsen derimod vold eller anden magtanvendelse i forbindelse med f.eks. en anholdelse eller politimæssig indgriben i en demonstration, altså tilfælde, hvor magtanvendelse har været nødvendig for at

gennemføre en politiforretning, vil udgangspunktet være, at sagen behandles som klagesag, men en bestyrket mistanke om grovere vold indicerer ofte, at sagen må behandles som straffesag.

Vejledningen tilføjer, at der i sager, hvor en person er afgået ved døden eller påført meget alvorlige skader som følge af politiets indgriben, sædvanligvis straks vil være iværksat en undersøgelse i strafferetsplejens former – et princip, der i dag er lovfæstet i § 1020 a, stk. 2.

Spærring af disciplinærsagen. § 1019 o, stk. 1 pålægger DUP at underrette vedkommende politidirektør og rigspolitichefen, når der indledes en adfærdsklagesag om personale i politiet, og at underrette om afgørelsen; for personale i anklagemyndigheden underrettes statsadvokaten og Rigsadvokaten. Den centrale regel er stk. 2:

Disciplinærundersøgelse i anledning af en klage indledes ikke, før behandlingen af adfærdsklagesagen er afsluttet.

Bestemmelsen finder efter § 1020 a, stk. 3 tilsvarende anvendelse på straffesporet. Rækkefølgen er dermed låst: først den uafhængige undersøgelse eller efterforskning, derefter arbejdsgiverens disciplinære reaktion. Ansættelsesmyndigheden får materialet, men kan ikke foregribe udfaldet.

At disciplinærspektet er et selvstændigt spor med egne forvaltningsretlige krav fremgår af Ombudsmandens udtalelse [Disciplinær bøde. Manglende partshøring, begrundelse, bekendtgørelse](#), hvor Rigspolitichefens fremgangsmåde med at sende en disciplinær afgørelse til politimesteren til forkyndelse for den pågældende på politistationen blev anset for stridende mod god forvaltningsskik, fordi en afgørelse skal meddeles direkte til parten af den myndighed, der har truffet den.

LOV

[Retsplejelovent § 1019l, stk. 1, 2](#)
[Retsplejelovent § 1019o, stk. 1, 2](#)
[Retsplejelovent § 1020a, stk. 3](#)

Straffesporet: anmeldelse, efterforskning og den obligatoriske undersøgelse ved dødsfald og alvorlig skade

Anmeldelse. § 1020 fastslår, at anmeldelser om strafbare forhold begået i tjenesten af politipersonale eller andet omfattet personale indgives til DUP, og at anmeldelser indgivet til politiet eller anklagemyndigheden straks videresendes.

Efterforskning efter anmeldelse eller af egen drift. Efter § 1020 a, stk. 1 iværksætter DUP efterforskning, "når der er rimelig formodning om, der er begået et strafbart forhold, som forfølges af det offentlige". Tærsklen svarer til den almindelige efterforskningstærskel i § 742, stk. 2. Ved [lov nr. 1172 af 8. juni 2021](#) blev formuleringen "politipersonale i tjenesten har begået" ændret til "der er begået" som konsekvens af den opgavebaserede udvidelse; af forarbejderne fremgår, at DUP herefter kan iværksætte efterforskning over for politipersonale eller andet personale i politiet og anklagemyndigheden, som varetager politimæssige opgaver eller opgaver, der relaterer sig til retshåndhævelse og strafforfølgning.

Den obligatoriske undersøgelse. Ordningens skarpeste bestemmelse er § 1020 a, stk. 2:

Politiklagemyndigheden iværksætter endvidere efterforskning, når en person er afgået ved døden eller er kommet alvorligt til skade som følge af politiets indgriben, eller mens den pågældende var i politiets varetægt.

Bestemmelsen er ubetinget: den forudsætter hverken anmeldelse, mistanke eller rimelig formodning om et strafbart forhold. Den udgør den nationale udmøntning af den processuelle forpligtelse efter EMRK art. 2 og 3 til en effektiv og uafhængig undersøgelse af dødsfald og alvorlig skade i statens varetægt.

Efterforskningens gennemførelse. Efter § 1020 d, stk. 2 udøver DUP under behandlingen af sager efter §§ 1020 og 1020 a de beføjelser, der ellers tilkommer politiet efter § 749, stk. 1 (afvisning af anmeldelse), og DUP's afgørelser herom kan påklages til statsadvokaten. Efter stk. 3 er det derimod statsadvokaten, der udøver beføjelsen efter § 749, stk. 2, til at indstille en påbegyndt efterforskning. Kompetencen er dermed delt: DUP kan afvise en anmeldelse, men kun statsadvokaten kan lukke en igangsat efterforskning. I øvrigt finder retsplejelovens almindelige regler om behandling af straffesager tilsvarende anvendelse, jf. § 1020 j.

Rammerne for de pårørendes og forurettedes deltagelse er begrænsede. Efter § 1020 h, stk. 2 beskikker retten efter anmodning fra afdødes nære pårørende en advokat for disse, når forholdene taler derfor, og advokaten har efter stk. 3 adgang til sagens materiale efter § 741 c, stk. 2, uanset om der er rejst tiltale. Men bistandsadvokatens beføjelser er ikke ubegrænsede. I [SS-2830/2010-ALB](#) havde en bistandsadvokat beskikket for de pårørende til en afdød begæret indenretlig afhøring af fire politibetjente, som statsadvokaten allerede havde afhørt. Retten i Aalborg afviste begæringen:

Det fremgår imidlertid hverken af den særlige bestemmelse af i retsplejelovens § 1020 e, stk. 2 og forarbejderne hertil, af den almindelige bestemmelse i retsplejelovens § 741 c eller i øvrigt - så vidt ses - af retspraksis, at en bistandsadvokat har beføjelse til at fremsætte begæring om iværksættelse af en indenretlig afhøring i medfør af retsplejelovens § 746 eller § 747.

Retten tilføjede udtrykkeligt, at heller ikke EMRK artikel 2 kunne føre til et andet resultat. Afgørelsen markerer en grænse for, hvor langt konventionens krav om effektiv undersøgelse kan strækkes som hjemmelsgrundlag for processuelle beføjelser i national ret.

At DUP's redegørelser i praksis får betydning langt uden for politiklagesagen selv, ses i **Ankenævnet for Forsikrings sag 98334**, hvor nævnet ved bedømmelsen af grov uagtsomhed under en kaskoforsikring udtrykkeligt henviste til DUP's redegørelse med afhøringer af både familien og de involverede betjente og til, at Politiklagemyndigheden ikke havde fundet grundlag for at tilsidesætte politiets vurdering af, at betingelserne for skudafgivelse efter [politilovens § 17, stk. 2](#) var opfyldt, og at der ikke var grundlag for at fortsætte efterforskningen mod betjentene, jf. [retsplejelovens § 749, stk. 2](#).

LOV

[Politiloven § 17, stk. 2](#)[Retsplejeloven § 1020](#)[Retsplejeloven § 1020a, stk. 1, 2](#)[Retsplejeloven § 1020d, stk. 2, 3](#)[Retsplejeloven § 1020h, stk. 2, 3](#)[Retsplejeloven § 1020j](#)

PRAKSIS

Byretten · Anmodning om indenretlig afhøring af politibetjente afvist

11.08.2010

Ankenævnet for Forsikring · Afvisning af kaskodækning: Grov uagtsomhed ved flugt fra politi under anholdelsesaktion

30.11.2022

Statsadvokatens tiltalekompetence og Rigsadvokaten som klageinstans

§ 8

Det bevidste designvalg i politiklageordningen er, at efterforskningen er uafhængig, men tiltalen ikke er lagt ud til en særmyndighed. [§ 1020 d, stk. 1](#) fastslår, at offentlig påtale i sagerne efter §§ 1020 og 1020 a tilkommer statsadvokaten, medmindre påtale tilkommer rigsadvokaten eller justitsministeren, og at adgangen til at opgive

påtale tilkommer påtalemyndigheden. Efter [stk. 4](#) varetager statsadvokaten tillige udførelsen af sagerne ved byretterne og landsretterne – også dette en fravigelse af den almindelige ordning, hvor byretssager føres af politikredsens anklagemyndighed.

Begrundelsen står klart i de almindelige bemærkninger til 2010-loven, pkt. 3.1.1:

Det må derimod ikke være sådan, at tiltalerspørgsmålet i relation til politipersonale afgøres på et andet juridisk eller bevismæssigt grundlag end det, der gælder for andre borgere. Det vil derfor efter udvalgets opfattelse ikke være acceptabelt, hvis der rejses tiltale mod politipersonale i videre eller mindre omfang end mod andre borgere i ensartede tilfælde. Risikoen for en sådan forskellig tiltalevurdering ville efter udvalgets opfattelse være større, hvis tiltalekompetencen blev henlagt til et organ uden for den almindelige anklagemyndighed.

Udvalget tilføjede, at en sag, der må betegnes som et grænsetilfælde, godt kan prøves i retten, også når der er tale om en straffesag mod politipersonale, og at der ved risiko for inhabilitet bør vælges en anden statsadvokatur, ligesom det som udgangspunkt kun bør være chargerede medarbejdere – ikke turnusmedarbejdere – der vurderer tiltalerspørgsmålet.

Overleveringen fra DUP til statsadvokaten sker efter [§ 1020 e, stk. 1-2](#): når efterforskningen er afsluttet, sender DUP sagen til statsadvokaten med henblik på afgørelse af tiltalerspørgsmålet ledsaget af en redegørelse, der skal indeholde en gennemgang af efterforskningen og oplysning om de faktiske omstændigheder af betydning for sagens afgørelse, og som **kan** indeholde en vurdering af vægten af de fremkomne beviser. Statsadvokaten kan efter [stk. 3](#) anmode om yderligere efterforskning.

DUP's klageadgang. Myndighedens reelle korrektiv over for anklagemyndigheden ligger i [§ 1020 e, stk. 4](#): DUP kan påklage statsadvokatens afgørelser efter [§ 1020 d, stk. 1 og 3](#), til rigsadvokaten, hvis afgørelse i klagesagen ikke kan påklages til justitsministeren. Klagefristen er 4 uger, men en fristoverskridelse skal behandles, hvis den må anses for undskyldelig. Dermed kan den uafhængige efterforskningsmyndighed formelt udfordre både påtaleopgivelser og beslutninger om at indstille efterforskningen.

Sammenhængen mellem forelæggelses- og indberetningsordningerne er beskrevet i [Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om forelæggelse og indberetning mv., pkt. 3.2.6 og pkt. 3.3.3](#), hvorefter politikredsen i alle tilfælde skal forelægge tiltalerspørgsmålet for statsadvokaten i sager om overtrædelse af straffelovens kapitel 16 om forbrydelser i offentlig tjeneste eller hverv (§§ 144-157 b). Dertil kommer [cirkulæret om indberetning om straffesager mod offentligt ansatte](#), hvorefter politidirektøren indberetter straffesager mod offentligt ansatte med oplysning om ansættelsesforhold, arbejdsfunktion, stillingsbetegnelse og ansættelsesmyndighed.

En særegen procesretlig konsekvens af tosporsordningen belyses i [2-8692/2015](#), hvor spørgsmålet var, om tiltale skulle afvises, fordi den overordnede anklagemyndighed havde omgjort en tidligere indstilling af efterforskningen uden forudgående sigtelse, og om to-måneders-omgørelsesfristen i [retsplejelovens § 724, stk. 2](#) fandt anvendelse. Afgørelsen præciserer grænsen mellem påtaleopgivelse og indstilling af efterforskning efter [§ 749, stk. 2](#) – en sontring, der er praktisk central i politiklagesager, hvor efterforskning ofte indstilles uden at nogen er blevet sigtet.

LOV

[Retsplejeloven § 724, stk. 2](#)[Retsplejeloven § 749, stk. 2](#)[Retsplejeloven § 1020d, stk. 1, 4](#)[Retsplejeloven § 1020e, stk. 1-4](#)

PRAKSIS

Byretten · Afvisning af tiltale for vold: Frist for omgørelse af indstilling af efterforskning uden forudgående sigtelse

04.08.2016

§ 9 Domstolspraksis I: magtanvendelse, skudafgivelse og nødværge

Den mest indgående danske dom om strafansvar for politiets skudafgivelse er [SS-3064/2007-OLR](#), hvor to polititjenestemænd havde affyret skud mod en undvejet drabssigtet under en biljagt. Østre Landsret fastslog udtrykkeligt, at nødværgereglerne i [straffelovens § 13](#) finder anvendelse på polititjenestemænd i tjenesten, og at der ved vurderingen skal lægges vægt på den konkrete situation og det skøn, som betjenten må overlades.

Dommens metode er lærerig, fordi landsretten ikke bedømte hændelsen samlet, men skud for skud. De første fire skud, affyret mens flugtbilen satte i gang og betjentene risikerede påkørsel eller at blive klemmt mod parkerede biler, var straffri nødværge:

Disse første 4 skud... må således anses for nødvendige for at stoppe flugtbilen og således afværge det påbegyndte uretmæssige angreb. Skuddene findes under hensyn til angrebets farlighed, angriberens person og det angrebne retsgodes betydning ikke åbenbart at gå ud over, hvad der er forsvarligt.

Efterfølgende skud blev delvist henført under [§ 13, stk. 2](#) som overskridelse rimeligt begrundet i skræk eller ophidselse, mens de sidste skud – affyret efter at bilen var kommet fri af de parkerede biler og ikke længere udgjorde nogen fare – blev kvalificeret som overtrædelse af [§ 246](#), jf. [§ 245](#), jf. [§ 21](#), og [§ 252](#). Disse forhold blev dog anset for omfattet af [§ 82, nr. 3](#), hvilket førte til strafbortfald efter [§ 83](#) for den ene tiltalte. Ét og samme hændelsesforløb blev altså delt i tre retlige kategorier – straffri nødværge, straffri overskridelse og strafbar, men strafbortfaldende adfærd.

Uden for straffesporet prøver domstolene magtanvendelsens lovlighed i erstatnings- og prøvelsessager. I [BS-46114/2024-HJR](#) tog Højesteret 22. maj 2025 stilling til en administrativ frihedsberøvelse efter [politilovens § 11, stk. 4](#) og en efterfølgende nøgenvisitation, hvor fire betjente holdt den frihedsberøvede nede og afførte ham alt tøj. Højesteret fandt dels, at opretholdelsen af frihedsberøvelsen fra kl. 20.10 til løsladelsen kl. 21.05 var unødvendig og dermed ulovlig, dels at nøgenvisitationen udgjorde nedværdigende behandling i strid med EMRK artikel 3. Retten lagde vægt på, at visitation efter [detentionsbekendtgørelsens § 10, stk. 1 og 2](#) normalt skal foretages uden afklædning, og at politiet ikke havde fremlagt konkrete og tilstrækkelige grunde til at antage, at nøgenvisitation var nødvendig:

Det må konkret have formodningen imod sig, at A skjulte stoffer til eget forbrug i sine underbukser.

Højesteret præciserede, at politiet ikke automatisk må foretage nøgenvisitation ved detentionsanbringelse, men at der skal foreligge en konkret og individuel begrundelse for, at en mindre indgribende visitation ikke er tilstrækkelig. Byretsafgørelsen i samme sagskompleks, [BS-27934/2021-FRB](#), havde derimod frifundet politiet, men bemærket at den indledende anholdelse var uproportional.

Hvor magtanvendelsen holder sig inden for det nødvendige, falder både strafansvar og erstatningsansvar bort, selv når skaden er alvorlig. I [S-3235-15](#) pådrog en person sig et flerstedsbrud på benet, da en politiassistent anvendte et førergreb. Østre Landsret stadfæstede frifindelsen:

...det tiltrædes, at det var erstatningssøgendes adfærd, der nødvendiggjorde, at politiassistent V1 tog førergreb på erstatningssøgende, og at politiassistenten ikke udførte førergrebet på en måde, der gik ud over, hvad der i situationen var nødvendigt og rimeligt for at gennemføre anholdelsen, jf. retsplejelovens § 1018 h.

Tilsvarende afviste Højesteret i [Sag 71/2019](#) erstatning til en udlejer for en dør, politiet havde sparket ind under anholdelsen af en undvejet varetægtsfængslet, med den begrundelse at politiets fremgangsmåde hverken var

uforsvarlig eller uforholdsmæssig – jf. [Sag 71/2019](#) og den beslægtede landsretsafgørelse [SS-2596/2017-VLR](#). At også politiets brug af tjenestehunde kan give anledning til civilretlige krav ses i [BS-26425/2023-ALB](#), hvor Retten i Aalborg fastslog, at Nordjyllands Politi som besidder af hunden kan sagsøges direkte.

LOV	Politiloven § 11, stk. 4	Retsplejeloven § 1018h	Straffeloven § 13, stk. 1, 2
	Straffeloven § 246	Straffeloven § 252	
PRAKSIS	Højesteret · Højesteret: Nøgenvisitation under magtanvendelse i detentionen krænkede Menneskerettighedskonventionens artikel 3		22.05.2025
	Højesteret · Højesteret afviser erstatning til udlejer for skader på dør forvoldt under politiets anholdelse af eftersøgt		03.10.2019
	Landsretten · Frifindelse af anklagemyndigheden i sag om politiets indbrud i lejemål ved brug af tvang		12.12.2018
	Landsretten · Erstatningssag mod politiet for benbrud opstået under magtanvendelse ved anholdelse		13.06.2016
	Landsretten · Dom om nødværge og strafbortfald ved skudafgivelse under politiaktion		26.02.2008
	Byretten · Nordjyllands Politi anerkendt som rette sagsøgte i erstatningssag om bid fra tjenestehund		25.06.2024
	Byretten · Sag om administrativ frihedsberøvelse og påstået krænkelse af menneskerettigheder		26.01.2023

Domstolspraksis II: stillingsmisbrug, tavshedsbrud og uberettigede registeropslag

Den talmæssigt største gruppe af straffesager mod politipersonale angår ikke magtanvendelse, men misbrug af stilling og adgang til politiets registre. Gerningsindholdet ligger i [straffelovens § 155](#) om misbrug af stilling til at krænke privates eller det offentliges ret og [§ 152](#) om brud på tavshedspligt.

Den alvorlige ende illustreres af [SS-1682/2025-ODE](#), hvor Retten i Odense idømte en politiassistent ved Fyns Politis vagtcentral 30 dages ubetinget fængsel. Tiltalte havde foretaget upåkrævede opslag i POL-INTEL og POLSAS på en aktivist og herefter opdigtet en fiktiv hændelse om kørsel uden kørekort for at legitimere søgningerne, videregivet journaloplysninger om en kendt debattørs psykiatriske indlæggelse til sin daværende kæreste og over halvandet år systematisk affotograferet skærme med navne, personnumre og sagsdetaljer fra bl.a. bandesager og drabsforsøg. Retten forkastede tiltaltes forklaringer som utroværdige og henførte fotograferingsforholdet til [§ 157](#) frem for [§ 155](#):

Efter sin erkendelse, der støttes af de foreliggende fotos, er tiltalte skyldig i forhold 3, der dog henføres til straffelovens § 157.

I strafudmålingen tillagde retten det en vis betydning, at oplysningerne primært blev delt med én person uden bevisligt forsæt til bredere videreformidling.

Den anden ende af skalaen viser, at bevisbyrden i registeropslagssager reelt er tung. I [SS-1885/2010-ODE](#) fandt byretten to opslag i Kriminalregisteret uberettigede, men frifandt for videregivelsen. Østre Landsret frifandt i [SS-2520/2010-OLR](#) helt:

Landsretten finder på baggrund heraf og henset til tiltaltes tjenstlige arbejde med bandekriminalitet, at det ikke kan afvises, at hans opslag i Kriminalregisteret skete i tjenstligt øjemed og i en tjenstlig begrundet anledning. Det er herefter ikke bevist, at tiltalte misbrugte sin stilling til at krænke privates eller det offentliges ret i forbindelse med disse opslag, og landsretten frifinder derfor tiltalte for overtrædelse af straffelovens § 155.

Afgørelsen fastlægger en central norm: politiets interne regler tillader opslag "i tjenstligt øjemed i forbindelse med behandling af en konkret sag **eller i anden tjenstlig begrundet anledning**", og fraværet af en konkret sag er derfor ikke i sig selv nok til domfældelse.

Hvor videregivelsen er dokumenteret, følger domfældelse. I [SS-819/2009-OLR](#) stadfæstede Østre Landsret dommen over en polititjenestemand, der havde videregivet fortrolige oplysninger om en momskarruselsag til en privatperson ved en julefrokost og en konfirmation. I [SS-2788/2011-VLR](#) blev en politiassistent dømt for misbrug af stilling efter at have udvekslet beskeder med seksuelt indhold med tre kvinder, som han var kommet i kontakt med som sagsbehandler og deltager i brev- og besøgskontrol i straffesager mod kvindernes varetægtsfængslede kærester.

En principielt vigtig grænse blev trukket i bogudgivelsessagen. Københavns Byret dømte i [SS-6310/2021-KBH](#) en tidligere leder i Københavns Politi til 15 dagbøder for ét tilfælde af videregivelse og for private POLSAS-opslag, men frifandt for hovedparten af videregivelserne, fordi oplysningerne allerede var offentliggjorte. Østre Landsret frifandt i [SS-2843/2021-OLR](#) i det hele og afviste klart anklagemyndighedens synspunkt om, at oplysninger, der tidligere har været offentligt tilgængelige gennem medieomtale, kan genvinde deres fortrolige karakter.

En særlig kategori er urigtige tjenstlige dokumenter. I [SS-7506/2015-GLO](#) blev to polititjenestemænd dømt efter [straffelovens § 175, stk. 1](#) for at have udarbejdet en usand politirapport for at beskytte en meddelers identitet. Landsretten stadfæstede med den begrundelse, at tilliden til politirapporters sandhed er afgørende for retssystemet, og at hensynet til meddelerens sikkerhed ikke kunne retfærdiggøre en usand rapport.

At også civilt ansatte i politiet kan rammes af kapitel 16-bestemmelserne – hvilket siden 2022 direkte begrundes DUP's kompetence, når de varetager politimæssige opgaver – ses i [SS-1459/2008-ARH](#), hvor en prøvesagkyndig ved Østjyllands Politi blev dømt for misbrug af stilling og dokumentfalsk efter at have udstedt et kørekort uden gennemført praktisk prøve.

LOV	Straffeloven § 152	Straffeloven § 155	Straffeloven § 157	Straffeloven § 175, stk. 1
PRAKSIS				
	Landsretten · Frifindelse af tidligere politileder for brud på tavshedspligt og misbrug af stilling i forbindelse med bogudgivelse			31.05.2023
	Landsretten · Politiassistent dømt for misbrug af stilling ved at sende seksuelle beskeder til kvinder i forbindelse med straffesager			08.05.2012
	Landsretten · Frifindelse af polititjenestemand for misbrug af stilling og videregivelse af fortrolige oplysninger			22.03.2011
	Landsretten · Landsretten stadfæster dom mod polititjenestemand for lækage af fortrolige oplysninger om momskarrusel			22.09.2009
	Byretten · Politiassistent idømt 30 dages fængsel for stillingsmisbrug og videregivelse af fortrolige oplysninger			28.08.2025
	Byretten · Dom for overtrædelse af tavshedspligt og misbrug af stilling ved polititjenestemands udgivelse af bog			28.09.2021
	Byretten · Dom om polititjenestemands ansvar for urigtige oplysninger i politirapport			27.11.2015
	Byretten · Polititjenestemand dømt for uberettiget opslag i Kriminalregistret			24.06.2010
	Byretten · Prøvesagkyndig dømt for misbrug af stilling og dokumentfalsk efter udstedelse af kørekort uden praktisk prøve			20.10.2008

Domstolspraksis III: grov tjensteforsømmelse efter straffelovens §

§ 11 157

Straffelovens § 157 om grov eller oftere gentagen forsømmelse i offentlig tjeneste er den bestemmelse, der oftest bringes i anvendelse, når politipersonale har begået en tjenstlig fejl uden forsæt til at krænke nogens ret. Praksis viser, at kvalifikationen "grov" er en reel og selvstændig tærskel.

I [SS-2732/2023-HER](#) blev en politibetjent ved Midt- og Vestjyllands Politi tiltalt efter § 157, stk. 1, efter et vådeskud under såkaldt tørtræning i et kælderlokale på politistationen. Skuddet gik gennem en letbetonvæg og standsede i papirmateriale i hovedarkivet. Retten i Herning lagde til grund, at det utilsigtede skud skyldtes, at tiltalte ikke havde foretaget en tilstrækkelig kontrol og afladning af våbnet inden tørtræningen – altså at der forelå en forsømmelse. Alligevel blev han frifundet.

Retten lagde vægt på en række konkrete forhold:

- der fandtes ingen lokaler på politistationen indrettet specielt til tørtræning, men det pågældende kælderlokale blev generelt og med ledelsens accept anvendt til formålet – også efter hændelsen
- tiltalte havde foretaget en visuel kontrol af kammer og bundstykke i det aflåste våbenrum, sikret sig at ingen personer opholdt sig i nærheden, og kontrolleret at arkivdøren var låst
- han handlede ud fra en – om end forkert – antagelse om, at kældervæggene var af massiv beton og ville fungere som kuglefang
- Rigspolitiets skydemanual beskrev tørtræning som et officielt træningskoncept, men der fandtes ingen nationalt udfærdigede særskilte regler for tørtræning

Sagen illustrerer et tilbagevendende træk i politiklagesager: hvor den institutionelle ramme er uklar eller mangelfuld, forskydes ansvaret fra den enkelte medarbejder mod organisationen. Det samme mønster genfindes i menneskeretspraksis, jf. **Kalkan mod Danmark** nedenfor, hvor netop manglende instrukser og træning udløste statens ansvar.

Modsat blev § 157 anvendt til domfældelse i [SS-1682/2025-ODE](#), hvor den systematiske affotografering af skærm billeder med personfølsomme sagsoplysninger over en periode på over halvandet år blev henført til bestemmelsen. Kombinationen af omfang og varighed løftede forholdet over grovhedstærsklen.

LOV Straffeloven § 157, stk. 1

PRAKSIS **Byretten** · Politiasistent idømt 30 dages fængsel for stillingsmisbrug og videregivelse af fortrolige oplysninger 28.08.2025

Byretten · Politibetjent frifindes for grov forsømmelse efter vådeskud under tørtræning 01.05.2024

§ 12 Færdselssager og udrykningskørsel – den lovfæstede bagatelgrænse

Politiklageordningen indeholder en udtrykkelig afgrænsning nedad i færdselssager, som er praktisk betydningsfuld, fordi hastighedsovertrædelser udgør en stor del af de forhold, politipersonale begår i tjenesten.

Efter [§ 1020 b, stk. 1](#) efterforsker DUP ikke sager om overtrædelse af færdselslovens hastighedsbestemmelser, hvis tre betingelser er kumulativt opfyldt:

1. den pågældende erkender sig skyldig,
2. hastighedsovertrædelsen ikke skønnes at ville medføre anden sanktion end bøde eller betinget frakendelse af førerretten, og

3. hastighedsovertrædelsen ikke involverer tredjemand.

Efter [stk. 3](#) underretter politidirektøren DUP og rigspolitichefen om udenretligt vedtagne bøder og betingede frakendelser i disse sager – kontrollen bortfalder altså ikke, men flyttes fra efterforskning til efterfølgende underretning.

Ved [lov nr. 1172 af 8. juni 2021](#) blev der med virkning fra 1. januar 2022 tilføjet en særskilt undtagelse for udrykningskørsel i [stk. 2](#):

Politiklagemyndigheden efterforsker ikke sager, hvor politipersonale i forbindelse med udrykningskørsel overtræder færdselslovens hastighedsbestemmelser i et køretøj mærket med politiets kendetegn eller med synlige udrykningssignaler, medmindre der er konkret anledning hertil.

Undtagelsen er dobbelt betinget: køretøjet skal enten være mærket eller føre synlige udrykningssignaler, og der må ikke være konkret anledning til efterforskning. Er der f.eks. sket personskaade, eller er der tvivl om, hvorvidt kørslen reelt var udrykningskørsel, falder sagen tilbage under den almindelige ordning i § 1020 a.

[Rigsadvokatmeddelelsen, afsnittet om sager mod offentligt ansatte, pkt. 3.1.1](#) gentager kriterierne for forhold begået uden for tjenesten og tilføjer en habilitetsreservation, som er central i praksis:

De nævnte sager kan afgøres af vedkommende politikreds, selv om den pågældende er tjenstgørende i politikredsen, medmindre der i øvrigt foreligger omstændigheder, som er egnede til at vække tvivl om, at sagen behandles upartisk, f.eks. hvis der konkret er eller har været et tættere kollegialt samarbejde mv. med vedkommende, der behandler sagen. Hvis der kan rejses begrundet tvivl om politidirektørens habilitet, forelægges sagen i alle tilfælde for statsadvokaten med hensyn til, om sagen skal afgøres af en anden politikreds.

De almindelige bemærkninger til 2010-loven behandler færdselsspørgsmålet indgående under pkt. 3.5.3, herunder særskilt om bagatelagte færdselssager, hastighedsoverskridelser og alvorlige hastighedsforseelser. Grundtanken er, at politiklageordningens ressourcer skal reserveres til de sager, hvor uafhængighed reelt gør en forskel for tilliden til systemet.

LOV

Retsplejeloven § 1020b, stk. 1-3

EMRK artikel 2 og 3: kravet om en effektiv og reelt undersøgende efterforskning

Politiklageordningens uafhængige design har sin dybere begrundelse i den processuelle forpligtelse efter EMRK art. 2 og 3 til at gennemføre en effektiv undersøgelse af dødsfald og alvorlig mishandling i statens varetægt. To nyere domme mod Danmark viser, hvor kravene reelt ligger.

I **El-Asmar mod Danmark** – [27753/19](#), dom af 3. oktober 2023 – var en varetægtsfængslet blevet udsat for peberspray i en observationscelle. Politiet indstillede efterforskningen med henvisning til modstridende forklaringer og fravær af videooptagelser, og statsadvokaten stadfæstede. Menneskerettighedsdomstolen fandt enstemmigt en krænkelse af **både** den procedurelle og den materielle del af artikel 3.

Det afgørende for den procedurelle krænkelse var ikke først og fremmest sagsbehandlingstiden – der gik syv måneder, før de første afhøringer fandt sted – men efterforskningens **for snævre genstand**: den undersøgte

alene, om der kunne rejses tiltale for vold, og ikke, om magtanvendelsen havde været "strengt nødvendig" som krævet efter artikel 3. Domstolen kritiserede navnlig, at myndighederne ikke havde undersøgt:

- hvorfor betjentene overhovedet gik ind i cellen – journaloptagelserne var uklare
- om indgangen var forberedt, herunder om betjentene med deres forudgående kendskab til den indsatte adfærd kunne have undgået brug af peberspray ved bedre planlægning
- om advarselskravet i magtanvendelsesbekendtgørelsen var overholdt; betjentene havde haft ca. 20 minutter fra de første observationer, til de gik ind
- om retssikkerhedsgarantierne om lindring, rapportføring og klagevejledning var iagttaget

Domstolens konklusion:

at staten ikke havde gennemført en effektiv efterforskning med henblik på at fastslå, om brugen af peberspray havde været strengt nødvendig som krævet efter konventionens artikel 3.

Fordi efterforskningen var mangelfuld, kunne staten heller ikke løfte bevisbyrden for, at magtanvendelsen var strengt nødvendig – hvorfor der også forelå en materiel krænkelse. Domstolen afviste tillige regeringens indsigelse om, at et forfatningssøgsmål efter [grundlovens § 63](#) skulle være udnyttet først, med den begrundelse at et sådant søgsmål ikke kunne føre til identifikation og straf af de ansvarlige.

Den anden dom, **Kalkan mod Danmark** – [51781/22](#), dom af 27. maj 2025 – angik en 23-årig indsat, der afgik ved døden efter at have været fikseret i brystvendt benlås i ca. 13 minutter. Den strafferetlige efterforskning var indstillet, en sætteombudsmand havde ikke fundet magtanvendelsen i strid med instrukserne, og de danske domstole havde frifundet staten i det efterfølgende civile søgsmål. Domstolen fandt alligevel en krænkelse af den materielle del af artikel 2 og fokuserede på statens positive forpligtelse til at instruere og træne:

Artikel 2 i Konventionen pålægger desuden staten den positive forpligtelse til at træne sine lovmyndighedsbetjente på en sådan måde, at de besidder et højt kompetenceniveau, og til at forebygge enhver behandling, der strider mod denne bestemmelse.

Afgørende var, at det danske **politi** allerede omkring 2007/2008 havde opdateret sit træningsmateriale med advarsler om positionsasfyksi ved brystvendt fiksering uafhængigt af rygtryk, men at denne viden ikke var overført til Kriminalforsorgen, som først opdaterede sine instrukser i juni 2012 – efter hændelsen. Domstolen fandt det unødvendigt at vurdere, om fikseringen i sig selv var proportional, da den manglende instruktion alene var tilstrækkelig til at konstatere en krænkelse.

De to domme har direkte betydning for, hvordan § 1020 a, stk. 2, skal administreres: den obligatoriske efterforskning skal ikke blot afklare, om nogen kan tiltales, men om indgrebet var strengt nødvendigt, og om den institutionelle ramme – instrukser, træning, forberedelse og advarsel – var på plads. Grænsen for, hvor langt konventionen kan bære processuelle beføjelser i national ret, blev derimod markeret i [SS-2830/2010-ALB](#), hvor retten fastslog, at EMRK artikel 2 ikke i sig selv kunne give en bistandsadvokat for de efterladte hjemmel til at begære indenretlig afhøring af de involverede betjente.

LOV

[Retsplejeloven § 1020a, stk. 2](#)

PRAKSIS

Menneskerettighedsdomstolen · Kalkan mod Danmark: Ansvar for dødsfald i fængsel under fiksering i brystvendt benlås 27.05.2025

Menneskerettighedsdomstolen · El-Asmar mod Danmark: Brug af peberspray i fængsel og mangelfuld efterforskning 03.10.2023

Folketingets Ombudsmand: dokumentation af magtanvendelse og god forvaltningsskik

§ 14

Ombudsmanden har ikke kompetence til at behandle DUP's afgørelser i klagesagernes realitet på samme måde som en klageinstans, men udgør en selvstændig kontrol med politiets magtanvendelse – navnlig gennem tilsynet med tvangsmæssige udsendelser efter [udlændingelovens § 30 a](#), hvor ombudsmanden "særlig [skal] påse, at politiets virksomhed foretages med respekt for individet og uden unødigt magtanvendelse".

En klar linje i disse udtalelser er, at ombudsmanden **sjældent tilsidesætter det politifaglige skøn**, men **hyppigt kritiserer dokumentationen**. I [2017-16](#) fandt ombudsmanden, at udsendelsesrapporten ikke levede op til dokumentationskravene, fordi magtanvendelsen ved ombordstigningen ikke var tilstrækkeligt beskrevet, og fordi rapporten ikke indeholdt oplysning om, hvilke forhold og vurderinger der lå til grund for at opretholde fikseringen i fikseringsbælte i 3½ time efter, at udsendelsen var afbrudt. Konklusionen gik videre end en ren formalitetskritik:

Uanset dette – og uanset at der som anført må tilkomme Rigspolitiet et vidt skøn i spørgsmål som det foreliggende – finder jeg på den baggrund fortsat ikke, at Rigspolitiet og Nordsjællands Politi i tilstrækkeligt omfang har godtgjort, at magtanvendelsen over for A var nødvendig i hele sin udstrækning.

Mønsteret gentages. I [2019-4](#) gav selve magtanvendelsen ikke ombudsmanden anledning til bemærkninger, men dokumentationen i udsendelsesrapporten af magt anvendt for at dæmpe udlændingens råb og skrig var ikke tilstrækkelig. I [2019-23](#) fandt ombudsmanden ikke grundlag for at tilsidesætte den konkrete vurdering af behovet for transportbælte og håndfiksering – bl.a. fordi "politiet har et vidt skøn i vurderingen af, hvorvidt en magtanvendelse er nødvendig, da politiet i kraft af sine erfaringer har særlige forudsætninger for sin vurdering" – men kritiserede, at det ikke fremgik af rapporten, hvornår fikseringen blev påført. I [2020-32](#) fandt ombudsmanden det meget beklageligt, at udsendelsesrapporten ikke indeholdt oplysninger om, hvorfor det var nødvendigt at fikse begge arme i transportbæltet og at opretholde denne grad af fiksering i hele tidsrummet – og bemærkede, at det på grund af den manglende dokumentation ikke var muligt for ham at vurdere den fortsatte fiksering efter udsendelsens afbrydelse. I [2019-6](#) fandt ombudsmanden derimod ikke, at danske politibetjente havde tilsidesat deres forpligtelser under en tvangsudsendelse til Kabul.

Denne dokumentationskritik har direkte betydning for politiklageordningen: uden fyldestgørende rapportering kan hverken DUP, statsadvokaten eller ombudsmanden efterprøve, om magtanvendelsen var nødvendig – hvilket er nøjagtig den mangel, Menneskerettighedsdomstolen fandt afgørende i **El-Asmar mod Danmark**.

Ombudsmanden har desuden tegnet konturerne af klagesagsbehandlingens forvaltningsretlige karakter. I [Justitsministeriets afvisning af klage over politimester som lokalnævnsmlem](#) sondrede ombudsmanden mellem procesledende beslutninger og afgørelser: en beslutning om at iværksætte eller afvise en undersøgelse var alene procesretlig, mens en beslutning om, at klageorganet **ikke er kompetent** i forhold til en klage, er en afgørelse i forvaltningslovens forstand. Sondringen er stadig relevant, fordi DUP's kompetenceafvisninger – modsat myndighedens realitetsafgørelser efter § 1019 m – er egentlige forvaltningsafgørelser med de dertil hørende krav til begrundelse og vejledning.

Endelig viser [Interesseorganisations partsstatus i straffesag. Begrundelse](#), at en anmelder ikke automatisk er part, og at kun personer eller organisationer med en væsentlig, direkte, individuel og retlig interesse i afgørelsen er klageberettigede – en begrænsning der også slår igennem i politiklagesager, hvor kredsen af klageberettigede kan være smallere end kredsen af interesserede.

En beslægtet, men adskilt kontrolinstans er Pressenævnet, der i sin **kendelse af 21. januar 2025** afviste en klage fra Politiforbundet på vegne af 12 polititjenestemænd over DR-dokumentaren "Forfulgt af politiet?", jf. [Pressenævnets kendelse](#). Nævnet fandt ikke grundlag for at kritisere DR for tilsidesættelse af god presseskik. Afgørelsen illustrerer, at kritik af politiets adfærd i offentligheden verserer ad kanaler, der ligger helt uden for politiklageordningen.

LOV

[Politiloven § 16, stk. 1, 2](#)[Retsplejeloven § 1019m](#)

PRAKSIS

Menneskerettighedsdomstolen · El-Asmar mod Danmark: Brug af peberspray i fængsel og mangelfuld efterforskning

03.10.2023

Pressenævnet · Pressenævnet frifinder DR for kritik af dokumentaren "Forfulgt af politiet?"

31.01.2025

Afgrænsning: klagespor, straffespor, disciplinærspor og erstatningsspor

§ 15

En og samme politiforretning kan udløse op til fire parallelle forløb, som det er afgørende at holde adskilt.

Spor	Retsgrundlag	Kompetent myndighed	Udfald
Adfærdsklage	Retsplejelovens kapitel 93 b	Den Uafhængige Politiklagemyndighed	Kritik/ikke-kritik; ikke påklagelig, jf. § 1019 m
Straffesag	Retsplejelovens kapitel 93 c	DUP efterforsker, statsadvokaten påtaler	Tiltale, påtaleopgivelse eller indstilling af efterforskning
Disciplinærsag	Tjenestemandsløvgivningen	Rigspolitichefen/ansættelsesmyndigheden	Advarsel, bøde, degradering, afsked – men først efter klagesagens afslutning, jf. § 1019 o, stk. 2
Erstatning	Retsplejelovens kapitel 93 a, navnlig §§ 1018 a og 1018 h	Politidirektør/statsadvokat, med domstolsprøvelse	Godtgørelse og erstatning

Erstatningsspor er formelt uafhængigt af klagespor, og en pligtforsømmelse konstateret i politiklagesystemet giver ikke automatisk et forhøjet erstatningskrav. Det illustreres af sagskomplekset om 466 døgn uberegtiget varetægtsfængsling, hvor politiet havde undladt at føre oplysninger om en anden mulig gerningsmand til rapport. Retten på Frederiksberg frifandt i [SS-8607/2021-FRB](#) anklagemyndigheden med den begrundelse, at politiets fejl ikke i sig selv kunne begrunde en forhøjelse af den takstmæssige erstatning, og Østre Landsret stadfæstede i [S-799-23](#), idet der ikke forelå "ganske særlige forhold" efter [retsplejelovens § 1018 a, stk. 1](#). Procesbevillingsnævnet meddelte 3.-instansbevilling i [25/14386](#), så spørgsmålet om, hvorvidt politiets pligtforsømmelse kan begrunde en forhøjelse ud over standardtaksten, verserer for Højesteret.

Denne praksisoversigt dækker **ikke** erstatning for uberettiget frihedsberøvelse, anholdelse eller andre strafprocessuelle indgreb efter retsplejelovens kapitel 93 a – se [uberegtiget frihedsberøvelse](#). Den dækker heller ikke de materielle betingelser for politiets administrative frihedsberøvelse, som behandles i [politiets administrative frihedsberøvelse](#), eller de selvstændige materielle krænkelse af EMRK art. 3, som behandles i

EMRK artikel 3 – umenneskelig behandling og tortur. Kompensation for lang sagsbehandlingstid behandles i lang sagsbehandlingstid, og generelle forvaltningsretlige ombudsmandsspørgsmål i ombudsmandens udtalelser.

LOV	Retsplejeloven § 1018a, stk. 1	Retsplejeloven § 1018h	Retsplejeloven § 1019m
	Retsplejeloven § 1019o, stk. 2		
PRAKSIS	Landsretten · Erstatningskrav for uberettiget frihedsberøvelse: Landsretten afviser forhøjelse af tortgodtgørelse trods politiets pligtforsømmelse		01.05.2025
	Byretten · Dom om afslag på yderligere erstatning for uberettiget varetægtsfængsling trods politiets pligtforsømmelse		16.02.2023
	Procesbevillingsnævnet · 3.-instansbevilling om forhøjelse af takstmæssig erstatning for 466 døgn uberettiget varetægtsfængsling efter politiets manglende rapportering		29.09.2025

§ 16 Sammenfatning: hvad praksis viser om politiklageordningen

Politiklageordningen hviler på en bevidst arbejdsdeling: **uafhængig undersøgelse og efterforskning, men almindelig anklagemyndighed på tiltalesiden**. Denne arkitektur er ikke en historisk tilfældighed, men resultatet af en udtrykkelig afvejning i forarbejderne til [lov nr. 404 af 21. april 2010](#), hvor lovgiver fandt, at befolkningens tillid krævede funktionel og personel løsrivelse fra politiet, men at tiltalevurderingen ville risikere at blive skæv, hvis den blev henlagt til et organ uden for anklagemyndigheden.

De væsentligste linjer i den samlede praksis kan sammenfattes således:

Kompetenceafgrænsningen er stadig ordningens vanskeligste led. Adfærdsklagebegrebet i [§ 1019, stk. 1](#) er materielt uændret siden 1982-vejledningens fire kategorier, og afgrænsningen mod dispositioner giver fortsat anledning til tvivl. Ventilene i [§ 1019 q](#) og [§ 1020 i](#) er efter forarbejderne tænkt anvendt i et "forholdsvis begrænset antal tilfælde" – men netop de tilfælde, forarbejderne nævner som eksempler (indsættelse af politihunde, detentionsdødsfald), er dem, der giver de alvorligste sager.

Straffesagerne fordeler sig i tre grupper. Magtanvendelsessagerne afgøres efter nødværgereglerne med en fintmasket, faseopdelt bedømmelse, som [SS-3064/2007-OLR](#) er det klassiske eksempel på. Integritetssagerne – registeropslag, tavshedsbrud, stillingsmisbrug – er talmæssigt den største gruppe, hvor udfaldet ofte afhænger af, om opslaget kan afvises at være sket i "anden tjenstlig begrundet anledning", jf. [SS-2520/2010-OLR](#). Og forsømmelsessagerne efter [straffelovens § 157](#) forudsætter en reel grovhedsvurdering, hvor uklare organisatoriske rammer kan føre til frifindelse, jf. [SS-2732/2023-HER](#).

Menneskeretten sætter en materiel standard for selve undersøgelsen. Efter [El-Asmar mod Danmark](#) er det ikke tilstrækkeligt at spørge, om nogen kan tiltales; det skal undersøges, om magtanvendelsen var strengt nødvendig, herunder om indgrebet var forberedt, om der blev advaret, og om de nationale retsgarantier blev overholdt. Efter [Kalkan mod Danmark](#) kan staten ifalde ansvar alene på grund af manglende instrukser og træning, uanset om det kan bevises, at en anden metode havde reddet livet.

Dokumentation er den praktiske flaskehals. Ombudsmandens tvangsudsendelsessager viser gang på gang, at det ikke er magtanvendelsen som sådan, men dens beskrivelse i rapporterne, der svigter – og at manglende dokumentation gør efterprøvelsen umulig for enhver kontrolinstans. Det er samme mangel, Menneskerettighedsdomstolen sanktionerede i El-Asmar-sagen.

Ordningen er i fortsat udvidelse. Fra en personalegruppebaseret model over den opgavebaserede udvidelse i 2022 til inddragelsen af andre myndigheders personale i tværfaglige efterforskningsgrupper i 2024 er DUP's kompetenceområde konsekvent blevet bredere. Med [Bevismiddeltilsynet](#) under samme ledelse har Politiklagerådet desuden fået et systemisk tilsynsmandat ved siden af den konkrete klagesagsbehandling.

LOV	Retsplejeloven § 118a	Retsplejeloven § 1019, stk. 1	Retsplejeloven § 1019q
	Retsplejeloven § 1020i	Straffeloven § 157	
PRAKSIS	Menneskerettighedsdomstolen · Kalkan mod Danmark: Ansvar for dødsfald i fængsel under fiksering i brystvendt benlås 27.05.2025 Menneskerettighedsdomstolen · El-Asmar mod Danmark: Brug af peberspray i fængsel og mangelfuld efterforskning 03.10.2023 Landsretten · Frifindelse af polititjenestemand for misbrug af stilling og videregivelse af fortrolige oplysninger 22.03.2011 Landsretten · Dom om nødværge og strafbortfald ved skudafgivelse under politiaktion 26.02.2008 Byretten · Politibetjent frifindes for grov forsømmelse efter vådeskud under tørtræning 01.05.2024		

REFERENCE

Lovgrundlag

7 paragraffer

Retsplejeloven § 118	stk. 1, 3	Retsplejeloven § 118c	stk. 1
Retsplejeloven § 1019	stk. 1	Retsplejeloven § 1019l	stk. 1
Retsplejeloven § 1019q		Retsplejeloven § 1020a	stk. 2
Retsplejeloven § 1020d	stk. 1		

MATERIALE	Citerede afgørelser		29 afgørelser
HØJESTERET · ØVERSTE INSTANS			2
22.05.2025	Højesteret: Nøgenvisitation under magtanvendelse i detentionen krænkede Menneskerettighedskonventionens artikel 3		46114-2024
03.10.2019	Højesteret afviser erstatning til udlejer for skader på dør forvoldt under politiets anholdelse af eftersøgt		Sag 71/2019
MENNESKERETTIGHEDSDOMSTOLEN · EUROPÆISK DOMSTOL			2
27.05.2025	Kalkan mod Danmark: Ansvar for dødsfald i fængsel under fiksering i brystvendt benlås		51781/22
03.10.2023	El-Asmar mod Danmark: Brug af peberspray i fængsel og mangelfuld efterforskning		27753/19
LANDSRETTEEN · ANKEINSTANS			9
01.05.2025	Erstatningskrav for uberettiget frihedsberøvelse: Landsretten afviser forhøjelse af tortgodtgørelse trods politiets pligtforsømmelse		S-799-23

31.05.2023	Frifindelse af tidligere politileder for brud på tavshedspligt og misbrug af stilling i forbindelse med bogudgivelse	3310-3939
12.12.2018	Frifindelse af anklagemyndigheden i sag om politiets indbrud i lejemål ved brug af tvang	710-805
13.06.2016	Erstatningssag mod politiet for benbrud opstået under magtanvendelse ved anholdelse	S-3235-15
08.05.2012	Politiassistent dømt for misbrug af stilling ved at sende seksuelle beskeder til kvinder i forbindelse med straffesager	5618-6720
22.03.2011	Frifindelse af polititjenestemand for misbrug af stilling og videregivelse af fortrolige oplysninger	6926-8317
22.09.2009	Landsretten stadfæster dom mod polititjenestemand for lækage af fortrolige oplysninger om momskarrusel	853-957
16.01.2009	Advokatbeskikkelse i klagesag over politiets magtanvendelse	4499-5400
26.02.2008	Dom om nødværge og strafbortfald ved skudafgivelse under politiaktion	6228-7464
BYRETTEEN · FØRSTE INSTANS		11
28.08.2025	Politiassistent idømt 30 dages fængsel for stillingsmisbrug og videregivelse af fortrolige oplysninger	10002-11703
25.06.2024	Nordjyllands Politi anerkendt som rette sagsøgte i erstatningssag om bid fra tjenestehund	10008-11712
01.05.2024	Politibetjent frifindes for grov forsømmelse efter vådeskud under tørtræning	6048-7234
16.02.2023	Dom om afslag på yderligere erstatning for uberettiget varetægtsfængsling trods politiets pligtforsømmelse	10120-11873
26.01.2023	Sag om administrativ frihedsberøvelse og påstået krænkelse af menneskerettigheder	6577-7905
28.09.2021	Dom for overtrædelse af tavshedspligt og misbrug af stilling ved polititjenestemands udgivelse af bog	3287-3914
04.08.2016	Afvisning af tiltale for vold: Frist for omgørelse af indstilling af efterforskning uden forudgående sigtelse	2-8692/2015
27.11.2015	Dom om polititjenestemænds ansvar for urigtige oplysninger i politirapport	1100-1324
11.08.2010	Anmodning om indenretlig afhøring af politibetjente afvist	4343-5212
24.06.2010	Polititjenestemand dømt for uberettiget opslag i Kriminalregistret	6925-8316
20.10.2008	Prøvesagkyndig dømt for misbrug af stilling og dokumentfalsk efter udstedelse af kørekort uden praktisk prøve	265-306
PARKERINGSKLAGENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS		2
16.06.2025	Kontrolafgift annulleret grundet teknisk defekt og havari på Refshaleøen	park-5400
31.03.2025	Vurdering af p-pladsens indretning: Kontrolafgift for parkering uden for bås trods manglende krydsmarkering	park-7464

ANKENÆVNET FOR FORSIKRING · NÆVN / KLAGEINSTANS		1
30.11.2022	Afvisning af kaskodækning: Grov uagtsomhed ved flugt fra politi under anholdelsesaktion	98334
PRESSENÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS		1
31.01.2025	Pressenævnet frifinder DR for kritik af dokumentaren ”Forfulgt af politiet?”	
PROCESBEVILLINGSNÆVNET · NÆVN / KLAGEINSTANS		1
29.09.2025	3.-instansbevilling om forhøjelse af takstmæssig erstatning for 466 døgn uberettiget varetægtsfængsling efter politiets manglende rapportering	25/14386

FORARBEJDE **Betænkninger** 1 reference

Betænkning om behandling af klager over politiet

nr. 1507 · 2009 · Justitsministeriet